

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi metsänparannuslain
13 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 13 päivänä helmikuuta 1987 annetun metsänparannuslain (140/87) 13 § siten, että maanomistajalle metsänparannushankkeen toteuttamiskustannuksiin lainan sijasta myönnettävä avustus olisi 25 prosenttia lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Lain nykyisen 13 §:n

mukaan kyseistä avustusta voidaan myöntää 40 prosenttia enintään 4 000 markan lainan määrästä ja 30 prosenttia 4 000 markkaa ylittävistä lainan määrästä.

Esitys liittyy vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen ja se on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Metsänparannustöiden rahoitussäännökset

Toukokuun 1 päivänä 1987 voimaan tulleen metsänparannuslain (140/87) mukaan voidaan maanomistajalle myöntää metsänparannusvaroista rahoitusta metsänuudistamiseen, kuluksiin, taimikonhoitoon, pystypuiden karsintaan, metsänlannoitukseen, metsäojitukseen, metsäojituksen kunnostukseen ja metsätien tekemiseen.

Metsälautakunta ratkaisee sen käyttöön asetettujen määrärahojen puitteissa hakemukset, jotka tarkoittavat metsänparannusvarojen myöntämistä metsänparannussuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen. Metsänparannushankkeet suunnitellaan metsälautakunnan toimesta tai valvonnassa. Hankkeiden toteuttaminen kuuluu maanomistajalle, ellei hän anna sitä metsälautakunnan tehtäväksi.

Metsänparannustöiden rahoitusehdot ovat nykyisin seuraavat:

1) Metsänparannustöiden suunnittelusta ja työnjohdosta aiheutuvat kustannukset jäävät kokonaan valtion lopullisiksi menoiksi.

2) Töiden toteuttamiskustannusten rahoittamiseen voidaan myöntää avustusta, lainaa ja ennakkorahoitusta seuraavasti:

a) Kokonaan avustuksena voidaan suorittaa ne toteuttamiskustannukset, jotka aiheutuvat

— metsänviljelyssä käytettävistä siemenistä, taimista ja muista välttämättömistä tarvikkeista sekä lannoitteiden hintaan sisältyvästä lannoiteverosta ja

— lisäkustannuksina metsänparannushankkeen toteuttamisesta työllisyyden, luonnonsuojelun tai metsien muun kuin puuntuotannon käytön vuoksi tavanmukaisesta poiketen.

b) Muiden toteuttamiskustannusten rahoittamiseen voidaan myöntää

— normaaliehtoisissa töissä avustusta enintään 70 prosenttia ja loppuosalle metsänparannuslainaa tai avustusta enintään 70 prosenttia ja lainan sijasta avustusta 30-40 prosenttia lainan määrästä ja

— työllisyysehtoisissa töissä avustusta ja työllisyystyöavustusta yhteensä enintään 80

prosenttia, minkä ohella ei myönnetä lainkaan lainaa.

Avustuksen suuruuden ja lainaehtojen määräämistä varten on maa jaettu asetuksella kahdeksaan rahoitusvyöhykkeeseen siten, että avustuksen määrä on suurin ja lainaehdot edullisimmat metsätaloudellisilta olosuhteiltaan heikoimmilla alueilla.

Asetuksella on lisäksi säädetty, että pienin myönnettävä metsänparannuslaina on 1 000 markkaa ja laina peritään takaisin vähintään 200 markan vuotuismaksuin. Vuotuismaksun vähimmäismäärästä johtuen pienten lainojen

maksuaika on alla esitettyä lyhyempi. Lainan takaisinmaksun vapaavuosilta ei lasketa korkoa.

Lainan sijasta voidaan myöntää avustusta kaikissa työlajeissa ja vyöhykkeissä 40 prosenttia enintään 4 000 markan lainan määrästä ja 30 prosenttia 4 000 markkaa ylittävästä lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Tämä avustus voidaan myöntää myös lainasta, jota ei voitaisi myöntää sen pienuuden vuoksi.

Voimassa olevat avustusprosentit ja lainaehdot ovat työlajeista ja vyöhykkeestä riippuen seuraavat:

Työlaji	Avustus	Korko %	Metsänparannuslaina		Vapaa- vuosia kpl
	%		Vuotuis- maksu %	Maksu- aika v	
Metsänuudistaminen, kulutus, taimikonhoito ja metsäojitus	0—70	3	6	24	2—8
Pystypuiden karsinta, metsäojituksen kunnostus ja metsätien tekeminen	0—50	3	10	13	2
Metsänlannoitus	0—50	5	18	7	2
Työllisysehtoinen taimikonhoito ja pystypuiden karsinta	60—80		lainaa ei myönnetä		

1.2. Metsänparannuslainojen sijasta myönnettävien avustusten vaikutukset

Metsänparannushankkeita toteutetaan vuosittain yli 40 000 ja niiden rahoittamiseen myönnetään noin 35 000 metsänparannuslai-

naa. Keskimääräinen lainan suuruus on runsaat 4 000 markkaa.

Vuosina 1987 ja 1988 metsänparannuslainoja oli perittävinä lääninhallituksissa seuraavasti:

	Peritty kpl	Peritty loppuun kpl	Perityt korot mk	Perityt kuoletukset mk	Jäljellä oleva laina- pääoma
1987	271 779	13 271	28 180 031	68 956 228	720 449 876
1988	282 066	11 861	25 114 629	77 095 600	775 896 031

Perittävinä olevien lainojen keskikoko jäljellä olevan lainapääoman mukaan laskettuna oli vuonna 1987 2 668 markkaa ja vuonna 1988 2 750 markkaa.

Markkamääräisesti pienten mutta lukumääräisesti suurten metsänparannuslainojen takaisin perintä aiheuttaa varsinkin lääninhallituksissa runsaasti hallinnollista työtä. Kun kukin kiinteistö on sen osalle tulevan metsänparannusrahoituksen panttina ja yli 5 000 markan suuruiset lainat ilmoitetaan merkittäviksi kiinnitysrekisteriin, aiheuttaa tämä melko paljon hallinnollista työtä myös tuomiokunnissa, metsälautakunnissa ja metsähallituksessa. Metsä-

lautakunnat ja metsähallitus käsittelevät muunmuassa kiinteistöjen osituksiin liittyen metsänparannuslainojen jakoa ja panttioikeudesta vapauttamista koskevat tehtävät.

Varsinkin pienistä metsänparannuslainoista maanomistajille koitua hyöty on epäsuhteessa lainojen käsittelystä ja perinnästä eri organisaatioille aiheutuvan hallinnollisen työn määrään. Lainojen vuotuismaksujen ja koron alhaisuuden sekä pitkän takaisinmaksuajan vuoksi jää valtion metsänparannuslainapääomalle saama korko keskimäärin 3—3,5 prosenttiin.

Edellä esitetyistä syistä johtuen on ollut valtiontaloudellisesti edullista pyrkiä metsänparannuslakiin otetuin säännöksiin vähentämään varsinkin pienten metsänparannuslainojen lukumäärää siten, että lainan sijasta on voitu myöntää lainan osittain korvaavia avustuksia.

Nykyistä lakia edeltäneen metsänparannuslain (413/67, muut. 468/77) säännösten mukaan metsänparannuslainasta luopuvalle maanomistajalle voitiin myöntää lainan sijasta lisäavustusta, joka oli enintään 15 prosenttia muista kuin valtion lopullisiksi menoiksi jäävistä hankkeen toteuttamiskustannuksista. Käytännössä avustus merkitsi vyöhykkeestä riippuen metsänviljelyssä 15—30 prosenttia, kasvatuslannoituksessa 15—21 prosenttia ja muissa työlajeissa 15—50 prosenttia tällä avustuksella korvattavasta lainasta. Kyseistä säännöstä ei kuitenkaan maanomistajien vähäisen kiinnostuksen vuoksi maan pohjoisimpia osia lukuunottamatta juurikaan sovellettu ja säännöksen valtiontaloudellinen vaikutus jäi vähäiseksi.

Toukokuun 1 päivänä 1987 voimaan tullessa metsänparannuslaissa (140/87) säädettiin lainan sijasta myönnettävä avustus määräytyväksi suoraan lainan määrästä siten, että avustus on 40 prosenttia enintään 4 000 markan lainan määrästä ja 30 prosenttia 4 000 markkaa ylittävstä lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Samalla säädettiin, että tämä avustus voidaan myöntää myös maanomistajalle, jolle ei voida myöntää lainaa sen pienuuden vuoksi. Aiempiin säännöksiin verrattuna säännökset merkitsivät lainan sijasta myönnettävien avustusten tason nostamista keskimäärin noin kaksinkertaiseksi.

Nykyisen metsänparannuslain varsin lyhyenä voimassaoloaikana on maanomistajien kiinnostus lainan sijasta myönnettäviin avustuksiin

lisääntynyt siinä määrin, ettei näitä avustuksia enää voida myöntää kysyntää vastaavasti. Myöntämistä on jouduttu rajoittamaan, jotta metsänparannustöihin osoitettujen avustus- ja lainavarojen käyttö muodostuisi tasapainoiseksi. Toteutetusta ohjauksesta huolimatta kyseisiä avustuksia on myönnetty varsin runsaasti ja myöntäminen on ollut alueittain epätasaista ja sen seurauksena maanomistajat ovat joutuneet jossain määrin eriarvoiseen asemaan.

Vuoden kuluessa lain voimaan tulosta hyväksytyjen metsänparannuslain mukaisten hankkeiden rahoitus rakenne on seuraava:

Ajalla 1.5.1987-30.4.1988 hyväksytyjen hankkeiden rahoitustarve	
Avustukset	
— Suunnitteluun, työnjohtoon yms. valtion lopullisiin menoihin ...	48 mmk
— Metsänviljely- ym. materiaalien ja tarvikkeiden hankintaan	36 mmk
— Muihin toteuttamiskustannuksiin	130 mmk
	<u>214 mmk</u>
Metsänparannuslainat	167 mmk
Maanomistajan varat	101 mmk
Yhteensä	482 mmk

Luvut eivät täysin vastaa vuosittaista rahoitustasoa, koska uuden lain voimaan tullessa vireillä olleiden hankkeiden rahoituspäätöksiä on siirtymäsäännösten sallimissa rajoissa otettu uudelleen käsiteltäviksi. Luvut osoittavat kuitenkin varsin hyvin hankkeiden rahoitusrakenetta.

Verrattuna eri varalaatujen käyttöön vuonna 1987 sekä kuluvana vuonna käytettävissä oleviin ja vuoden 1989 menoarvioesitykseen sisältyviin varoihin, on hyväksytyjen hankkeiden avustusvarojen osuus huomattavan suuri.

Metsänparannusvarat vuosina 1987—1989

	Avustukset mmk	%	Lainat mmk	%	Yhteensä mmk	%
Varojen käyttö 1987	151,3	47	168,4	53	319,8	100
Työohjelmat 1988	151,8	48	162,9	51	314,6	100
Menoarvioesitys 1989	150,0	50	150,0	50	300,0	100
Hyväksytyt hankkeet 1.5.1987—30.4.1988 ..	214,0	56	167,2	44	381,2	100

Lainan sijasta myönnettyjen avustusten määrää ei ole erikseen tilastoitu. Näiden avustusten käytön voidaan arvioida olleen vuonna

1987 enintään 10 miljoonaa markkaa. Vuoden kuluessa uuden lain voimaan tulosta hyväksytyissä hankkeissa on kyseisten avustusten enim-

mäismäärä voitu maanomistajan varojen perusteella arvioida noin 40 miljoonaksi markkasi. Tällä on korvattu metsänparannuslainoja noin 100 miljoonaa markkaa, eli runsas kolmannes alkuperäisestä lainamäärästä. Maanomistajan varojen osuus rahoituksessa on samalla lisääntynyt noin 60 miljoonaa markkaa. Koska lainan sijasta myönnetty avustukset kohdistuvat keskimääräistä pienempiin lainoihin, voidaan arvioida, että nykyisen lain seurauksena vuotuinen lainojen lukumäärä on vähentynyt puoleen.

2. Tarve säännösten muuttamiseen ja ehdotetut muutokset

Metsänparannuslainten sijasta myönnettäviin avustuksiin tarvitaan sinänsä varsin pieni osa avustusvaroista. Näiden avustusten käyttö vaikuttaa kuitenkin huomattavasti metsänparannustöiden rahoitusrakenteeseen. Nykyisillä rahoitusehdoilla maanomistajien halukkuus käyttää lainan sijasta myönnettäviä avustuksia edellyttäisi avustusvarojen osuuden kasvattamista suuremmaksi kuin vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesityksen valmistelussa on pidetty valtiontaloudellisesti mahdollisena.

Kun toisaalta mahdollisuudet metsänparannustöiden rakenteelliseen muuttamiseen siten, että käytettävissä olevista avustusvaroista jäisi kysyntää vastaava määrä käytettäväksi lainan sijasta myönnettäviin avustuksiin, ovat töiden alueelliset ja työläjittaiset tarpeet ja toteuttamismahdollisuudet sekä työllisyysnäkökohdat huomioon ottaen rajoitetut, on tarpeen jossain määrin vähentää lainan sijasta myönnettävien avustusten edullisuutta suhteessa lainan käyttöön ja siten osaltaan tasapainottaa avustus- ja lainavarojen käyttöä.

Maanomistajien rahoitustilanne on muuttunut siten, että metsänparannustöiden rahoittamiseen on helposti saatavissa muitakin kuin metsänparannuslainoja, eikä pieniä lainoja haluta. Lainan sijasta myönnettävien avustusten käyttö säilyisi lainojen lukumäärän vähentämiseen liittyvien valtiontaloudellisten tavoitteiden kannalta kohtuullisena ja riittävänä, mikäli kyseistä avustusta myönnettäisiin työläjistä ja vyöhykkeestä riippumatta 25 prosenttia lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu.

Lainan sijasta myönnettävien avustusten alueellista porrastamista ei pidetä tarpeellisena,

koska metsänparannustuen alueellinen porrastus toteutuu rahoitusehdoissa muutoinkin varsin hyvin ja kyseinen avustus merkitsee maanomistajalle rahoitusvaihtoehtoa vain siltä osin kuin hanke jäisi rahoitettavaksi metsänparannuslainalla.

Nykyisen lain mukaan lainan sijasta myönnettävän avustuksen prosenttiosuus on porrastettu lainan määrän mukaan. Tämä säännös on osoittautunut keinotekoiseksi sekä saattanut joissain tapauksissa johtaa metsänparannustyökohteiden epätarkoituksenmukaiseen pirstoutumiseen ja siten lisätä hankkeiden suunnittelusta ja toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia. Ehdotettu muutos poistaisi myös tämän epäkohdan.

3. Esityksen henkilöstövaikutukset

Esitys parantaa valtiontaloudellisia edellytyksiä myöntää käytettävissä olevista metsänparannusvaroista lainojen sijasta avustuksia ja siten vähentää uusien metsänparannuslainten lukumäärää ja lääninhallitusten, tuomiokuntien, metsälautakuntien ja metsähallituksen metsänparannuslainoista johtuvia tehtäviä.

Esityksellä ei kuitenkaan ole oleellisia henkilöstövaikutuksia nykyisin voimassa oleviin säännöksiin verrattuna, sillä säännöksen soveltamista metsänparannustöiden rahoituksessa ei ole tarkoitus valtiontaloudellisista syistä johtuen nykyisestään laajentaa.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesityksessä on metsänparannuslain mukaisten töiden valtionapuun osoitettu 150 miljoonaa markkaa sekä metsänparannuslainoihin 150 miljoonaa markkaa, eli metsänparannusvaroja yhteensä 300 miljoonaa markkaa. Mikäli näillä varoilla toteutetaan metsänparannushankkeita siten, että noudatetaan vuoden kuluessa nykyisen lain voimaantulosta hyväksytyjen hankkeiden alueellista ja työläjittaista rakennetta, muodostuu eri rahoitusvaihtoehtojen mukainen rahoitusrakenne seuraavaksi:

Varalaatu	Hyväksytyjen hankkeiden rahoitusrakenne	Vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitystä vastaava rahoitusrakenne Voimassa oleva säädös	ja menoarvioesityksen mukainen säädös
		miljoonaa markkaa	
Avustusvarat	169	150	150
Lainavarat	131	150	150
Maanomistajan varat	80	61	77
Kaikkiaan	380	361	377
Vaihtoehdossa on korvattu lainaa:			
Avustusvaroilla	31	20	15
Maanomistajan varoilla	47	30	45
Yhteensä	78	50	60

Esityksen mukainen lainan sijasta myönnettävää avustusta koskevan säännöksen muuttaminen mahdollistaa metsänparannuslain mukaisten hankkeiden avustus- ja lainavarojen käytön tasapainottamisen vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesityksen mukaiseksi siten, ettei lainan sijasta myönnettävällä avustuksella ja maanomistajan varoilla korvattava lainamäärä

merkittävästi pienene eikä metsänparannustöiden kokonaismäärää jouduta supistamaan.

Ehdotettu muutos mahdollistaa myös sen, että avustusvarat, jotka tarvitaan metsänparannuslainojen lukumäärän vähentämiseksi nykyisestäään, voidaan irrottaa jo varsin vähäisillä metsänparannustöiden rakenteellisilla muutoksilla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

13 §. Metsänparannuslainan sijasta myönnettävä avustus olisi muutoksen jälkeen aina 25 prosenttia sen lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Muutos merkitsisi samalla avustuksen markkamääräisen porrastuksen poistumista. Tätä koskeva muutos ehdotetaan tehtäväksi 13 §:n 1 momenttiin. Muilta osin momentin sisältö jäisi ennalleen.

Voimassa olevan 13 §:n 2 momentti säilyisi ennallaan.

2. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1989 tulo- ja meno-

arvioesitykseen ja on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Lakia sovellettaisiin metsänparannushankkeisiin, jotka ovat tulleet vireille 1 päivänä tammikuuta 1989 tai sen jälkeen. Metsänparannushankkeen katsottaisiin tulevan vireille silloin, kun metsänparannushankkeen suunnittelua koskeva hakemus tai, milloin metsänparannushankkeen suunnittelua ja rahoitusta on haettu samalla kertaa, tätä koskeva hakemus on jätetty metsälautakunnalle tai sille asianomaiselle organisaatiolle, joka metsälautakunnan valvonnassa suunnittelee haetun metsänparannushankkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**metsänparannuslain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 13 päivänä helmikuuta 1987 annetun metsänparannuslain (140/87) 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

13 §

Maanomistajalle, jolle voidaan myöntää lainaa, saadaan hakemuksesta myöntää lainan sijasta avustusta 25 prosenttia lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Tämä avustus voidaan myöntää myös maanomistajalle, jolle ei voida myöntää lainaa sen pienuuden vuoksi.

leiden metsänparannushankkeiden osalta noudatetaan aikaisempia säännöksiä. Metsänparannushankkeen katsotaan tulleen vireille silloin, kun metsänparannushankkeen suunnittelu koskeva hakemus tai, milloin metsänparannushankkeen suunnittelua ja rahoitusta on haettu samalla kertaa, tätä koskeva hakemus on jätetty metsälautakunnalle tai sille asianomaiselle organisaatiolle, joka metsälautakunnan valvonnassa suunnittelee haetun metsänparannushankkeen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tul-

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

L a k i

metsänparannuslain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä helmikuuta 1987 annetun metsänparannuslain (140/87) 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Maanomistajalle, jolle voidaan myöntää lainaa, saadaan hakemuksesta myöntää lainan sijasta avustusta 40 prosenttia *enintään 4 000 markan lainan määrästä ja 30 prosenttia 4 000 markkaa ylittävstä* lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Tämä avustus voidaan myöntää myös maanomistajalle, jolle ei voida myöntää lainaa sen pienuuden vuoksi.

Ehdotus

13 §

Maanomistajalle, jolle voidaan myöntää lainaa, saadaan hakemuksesta myöntää lainan sijasta avustusta 25 prosenttia lainan määrästä, josta maanomistaja luopuu. Tämä avustus voidaan myöntää myös maanomistajalle, jolle ei voida myöntää lainaa sen pienuuden vuoksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleiden metsänparannushankkeiden osalta noudatetaan aikaisempia säännöksiä. Metsänparannushankkeen katsotaan tulleen vireille silloin, kun metsänparannushankkeen suunnittelu koskeva hakemus tai, milloin metsänparannushankkeen suunnittelua ja rahoitusta on haettu samalla kertaa, tätä koskeva hakemus on jätetty metsälautakunnalle tai sille asianomaiselle organisaatiolle, joka metsälautakunnan valvonnassa suunnittelee haetun metsänparannushankkeen.
